DLM-Forum pidettiin vanhassa luostarissa (Augustinian Priory) Rabatissa.

DLM tutustui Maltaan

Kotipaikka siirtyy Britanniasta Viroon, johto Unkarista Tanskaan

Anssi Jääskeläinen **Liisa Uosukainen**
TKI-asiantuntijat
Digitalia /Kaakkois-Suomen Amk

Taas on se DLM-tapaus on ollut liikkeellä ja kirjoittelee jälleen teille kuulumisia. Tällä kertaa kannattaa lukea juttu kunnolla läpi koska mukana on parikin isoa asiaa, mutta niistä vasta myöhemmin. Matka suuntautui tällä kertaa Maltalle ja alkoi keskiviikkona 10.5. Luvassa oli ennalta ajatellen mielenkiintoinen jäsenkokous, koska seitsemän johtokunnan jäsenen pesti on loppumassa. Uudet valitaan tässä kokouksessa ennalta hakemuksensa lähettäneiden joukosta. Matkalla tällä kertaa mukana myös IT asiantuntija Digitalialta, Liisa Uosukainen, jolle DLM:n osallistuminen oli ensimmäinen. Mukana jutussa myös Liisan havaintoja ja kommentteja. Kansallisarkistoon virkavapaaltaan palannut *Mikko Eräkaskikin* oli mukana suomalaisedustustossa. Toinen etukäteen ajatellen mielenkiintoisimmista asioista on E-Ark-projektin tulevaisuuden kuulumiset.

Puheenjohtaja *Zoltan Szatucsek* avasi Rabatissa pidetyn kokouksen ja totesi että Malta on hyvä paikka pitää kokous. Paikalla oli hänen mukaansa monia virkistyneen näköisiä läsnäolijoita. Zoltanmaiseen tyyliinsä hän aloitti vertauskuvalla. Tällä kertaa DLM Forumin "kamppailua" IT maailmaa vastaan verrattiin Maltan historiaan ja heidän pienen mutta urhoollisen joukkonsa taisteluun ulkomaisia valloittajia vastaan. Zoltanin jälkeen Maltan kansallisarkiston edustaja CEO professori *Charles J. Farragia* avasi virallisen ohjelman ja piti sisällöltään hyvin perinteisen avauspuheenvuoron.

Joseph Saviour Azzopardi Maltan IT virastolta MITA:sta kertoi keynote puheessaan heidän kansallisesta Digital Malta -tietostrategiastaan, jossa on keskitytty ennen kaikkea tiedon luokitteluun joka nähdään perustuksena hyvälle asiakirjahallinnolle. Samaisesta syystä Maltalla ei ole vielä avattu yhtään tietoja, he haluavat että perustukset ovat ensin täysin kunnossa. Valmius tietojen avaamiseen on kuitenkin olemassa koska Maltalla jokaisella virallisella dokumentilla on oltava oma yksilöivä URI-osoitteensa. Saviour totesikin kuitenkin että teratavujen tietomassoilla ei tee mitään jollei

ole olemassa "pientä dataa", joka kertoo, mistä isossa tietomassassa on kyse. Puheesta jäi epäselväksi viittasiko hän metatietoihin vai johonkin katalogimaiseen ratkaisuun. Lopuksi hän mainitsi että Suomessa olisi olemassa ratkaisu, jossa kuka tahansa voi kotoaan tallentaa tietoja arkistoon ja saada näille oma URI-osoitteensa. Tämä herätti keskustelua suomalaispöydässä ja tulimme siihen tulokseen että hän tarkoitti joko kansalaisarkistoa jota on aiemmissa DLM Forumeissa esitelty tai sitten hän viittasi johonkin uuteen Virossa tehtyyn ratkaisuun. Niin tai näin, tällaiseen ratkaisuun pitäisi kuitenkin pyrkiä ja Digitalian kansalaisarkisto tähän ainakin teoriassa pystyykin.

Maltalta kuultiin myös asiakirjahallinnon johtajan *Claudette Pacen* esitys MaltaPostin tarjoamasta dokumenttien hallintapalvelusta ja digitointiprojektista. MaltaPost skannaa ja digitoi asiakirjoja sähköiseen muotoon, mikä varmistaa dokumenttien paremman säilyvyyden ja saatavuuden. Digitointiprojekti on tuonut työpaikkoja Gozolle, Maltan toiseksi suurimmalle saarelle, ja tarjonnut työmahdollisuuksia myös 40 kehitysvammaiselle.

Päivän yksi mielenkiintoisimmista esityksistä oli Cabinet-nimisen verkkopohjaisen dokumenttienhallintajärjestelmän esittely. Tämän esityksen piti *Kristoff Zammit Ciantar*. Aluksi ratkaisu vaikutti kansalaisarkiston "kopiolta" mutta esityksestä ja myöhemmästä kahdenkeskisestä keskustelutuokiosta kävi ilmi. että kyseessä on vain todella helppokäyttöinen CMS (Content Management System) -järjestelmä, jota käytetään mm. Maltan kansallisarkistolla. Järjestelmään on rakennettu yksinkertainen workflow-rakennustyökalu, jolla dokumenttien reitit ja niille tehtävät toiminnot voidaan piirtää graafisesti. Lisäksi työkalu pitää sisällään esikatselumoottorin erittäin monille tiedostomuodoille, mutta formaattien migraatiotyökalua ei ole. Lopuksi on mainittava että kyseessä on kaupallinen tuote.

Toinen mielenkiintoinen esitys oli E-Ark-projektia käsittelevä jälkikatsaus, jonka pitivät *Janet Delve* ja *Kuldar Aas*. Projekti oli saanut EU lopputarkastuksessa erinomaisen arvosanan, se oli saavuttanut tavoitteensä täydellisesti ja ylittänyt odotukset. Esimerkiksi Espanjan sähköinen arkistointi tehdään e-arkin avulla ja monet osallistuneet arkistot ovat raportoineet sekä lyhyen että pitkän aikavälin hyviä vaikutuksia. Yhteistyö on parantunut, kustannukset ovat laskeneet ja tietokantojen arkistointi on helpottunut. Kuldar oli mm. käynyt esittelemassa tuloksia EU:n Euroopan komissiolle ja neuvostolle Marraskuussa 2016.

Projekti on siis loppunut vuoden 2016 lopussa ja nyt neuvottelut mm. CEF (Connecting Europe Facility) rahoitusinstrumentin kanssa ovat meneillään. Kyseisessä instrumentissa on valittu e-arkistointi rahoitettavaksi, mutta pääasiallinen tarkoitus on kehittää rajat ylittävää yhteistyötä. Yhteisön pitää heidän mukaansa laajentua ja ainakin Digitalia / Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu (Xamk) pyrkii olemaan osa tätä yhteisöä. Bonuksena E-Ark-projektissa perustettiin DAS (DLM Archival Standards) board, johon kaivataan lisää osallistujia mm. seuraavien asioiden osaajista; Siard, Smurf, Geodata, Common Specification, Sip, Aip, Dip, dokumentaatio, Github, XML skeemat sekä erinäiset ongelmatilanteet. DAS boardin sivut löytyvät jo GitHubista osoitteesta https://github.com/DLMArchivalStandardsBoard. Viimeisenä E-Arkin saralla István Alföldin esitteli kolmannen version E-Arkin yleismallista. Tässä versiossa erityisesti visuaalisuuteen on panostettu ja sen pääasiallinen tarkoitus on kertoa yhdellä sivulla mitä kaikkea koko projektissa tehtiin. Sivusto löytyy osoitteesta http://eark.xorxor.hu/generalreference kannattaa vilkaista jos E-Ark-projekti ja sen tulokset yhtään kiinnostavat.

"DLM:ää kolme vuotta johtanut Unkarin kansallisarkiston Zoltan ilmoitti jättävänsä tehtävän, uudeksi johtajaksi nousee Jan Dalsten Sørensen Tanskan kansallisarkistosta"

Päivän päätteeksi oli DLM:n vuosikokous, jossa normaalien raporttien lisäksi äänestettiin uusista johtoportaan jäsenistä ennalta lähetettyjen hakemusten perusteella. Seitsemää paikkaa oli hakenut kahdeksan kandidaattia (David Anderson, John McDonough, Krystyna Ohnesorge, Anja Pauli?, Susana Rodríquez, Elena Cortés Ruiz, John Sheridan sekä Wim Westland).

Äänestystulosta ei vielä julkistettu kokouksessa, mutta 19.5.2017 alkaen uudet jäsenet ovat löytyneet http://www.dlmforum.eu/index.php/about-us/executive-committee sivulta. Vaikuttaa siltä että kaikki hakeneet otettiin virkoihin. Jäseniä DLM-Forumissa on tällä hetkellä 40, Ranskan ja Kreikan kansallisarkistot jäivät pois mutta tilalle tuli mm. WMO (World Meteorological Organization).

Mainitsemisen arvoinen seikka on myös se että Brightonin Triennialkonferenssiin ei ole tullut riittävästi

laadukkaita papereita joten jäsenistöä pyydettiin kirjoittamaan.

Seuraavaksi olikin vuorossa kokouksen suurin pommi: Iso-Britannian Brexitin seurauksena DLM-Forum muuttaa naapurimaahamme Viroon. Siirtoa on jo valmisteltu Viron kollegoiden ja virolaisten konsulttifirmojen avustuksella ja nyt jäsenistöltä haettiin siirrolle viimeinen hyväksyntä. Kukaan ei vastustanut. Koko muuttoprosessin pitäisi olla valmis noin kolmen kuukauden kuluttua ja jäsenille tämän muutoksen ei pitäisi näkyä millään tavalla. Lopuksi todettiin että taloudellinen tilanne on tällä hetkellä hyvä. Viimeisenä DLM:ää kolme vuotta johtanut Unkarin kansallisarkiston Zoltan ilmoitti jättävänsä tehtävän, uudeksi johtajaksi nousee *Jan Dalsten Sørensen* Tanskan kansallisarkistosta.

Iltatilaisuus normaaliin DLM:n tapaan oli jälleen eloisa. Illallinen pidettiin Ta' Pawla ravintolassa Bugibban kaupungissa. Ruokaa ja juomaa oli riittävästi ja se oli hyvää.

Toisen päivän ohjelma oli tällä kertaa huomattavasti kevyempi kuin aiemmin, varsinaisia puheenvuoroja ei ollut kuin kolme, näistä yhden piti *Mikko Eräkaski* Suomen Kansallisarkistosta. Hän kertoi Suomen e-hallintoratkaisusta, vaikuttavista laeista sekä aikeista säilyttää asiakirjoja ainoastaan sähköisessä muodossa.

Lisäksi ohjelmassa oli kaksi "työpajaa", toinen Geodatan arkistoinnista ja toinen arkistoinnista kaikille. Osallistuimme molemmat Geodatan arkistointia koskevaan "työpajaan". Aihe on laaja mutta jo sekin takia tärkeä koska Geodata mahdollistaa uudenlaisien hakutoiminnallisuuksien rakentamisen. Pääasia työpajaa pitäneellä *Gregor Zavrsnikilla* oli se, että pelkän kartan tai koordinaattien arkistointi ei riitä. Lisäksi pitää arkistoida GIS ohjelman toimintalogiikka, käytetyt laskenta-algoritmit sekä mahdolliset koordinaatistomuutokset ja standardit. Soveltuviksi säilytysformaateiksi hän mainitsi; Geotiff, Jpeg2000, GML 3.2, CSV tai Siard formaatit.

Kaiken kaikkiaan DLM Forumin kokouksen anti oli hyvä. Esitysten lomassa tutustuttiin myös historialliseen Maltaan ja tehtiin tutustumiskierrokset Maltan kansallisarkistoon Rabatissa ja karmeliittaluostariin Mdinassa. 1700-luvulta peräisin olevaan luostariin, joka aiemmin toimi sairaalana (Santo Spirito Hospital) käveltiin kapeita kävelykatuja pitkin keskiaikaisessa Mdinan kaupungissa, joka jo itsessään oli hieno nähtävyys kaupungin reunalla kulkevine muureineen. Erityisen mielenkiintoinen kohde vierailtavaksi olisi ollut karmeliittiluostarin alle syvälle kallioon hakattu kuulemma yli 500 metrin mittainen väestösuoja/labyrintti. Mutta jouduimme ihastelemaan vain synkkää sisäänkäyntiä, josta sairaalan muinaisia potilaita kuulemma vietiin turvaan hyökkäyksiltä.

Brightonin Triennial konferenssin vuoksi syksyllä 17 ei toista DLM:n tapahtumaa olekaan. Seuraava jäsenkokous pidetään keväällä 2018 Virossa, paikkana joko Tallinna tai Tarto. Tarkempi aika ja paikka ilmoitetaan myöhemmin DLM-Forumin verkkosivustolla.